

Kuzmenko O., Honcharova N.

**FEATURES OF CONTENT FILLING OF THE PHYSICS MANUAL FOR HIGHER
TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF
IMPLEMENTATION OF STEM-EDUCATION
(INTEGRATED APPROACH)**

The article deals with the problem of the integrated approach and selection of educational material to the content of teaching aids in physics for higher educational institutions of a technical profile, taking into account the trends of the development of STEM-education. Interdisciplinary connections in physics with subjects of professional direction are highlighted. The emphasis is on the basic principles of selecting a training material for benefits based on STEM education.

In connection with this, there is a need to provide students with appropriate teaching aids that reveal the content of integrated learning with a combination of STEM technologies, which is the latest addition and background information in a particular direction. Such aids foresee the use of didactic, psychologically and methodically appropriate methods, forms and types of learning that are consistent with both modern approaches to physics education and the profiling of its content depending on the chosen teaching profile.

Applying in the educational process of higher educational institutions the integration of scientific knowledge can achieve the following results: 1) knowledge of students become systematic; 2) skills are generalizing, promoting the integrated application of knowledge, their synthesis, the transfer of ideas and methods from one branch of science to another, which, in essence, is the basis of a creative approach to human scientific work in modern conditions; 3) the world view of the direction of cognitive interests of students is intensified; 4) convictions are formed more effectively, comprehensive development of personality is achieved; 5) integrated classes promote intensification, optimization of educational and pedagogical activity.

Prospects for further research are to develop a methodology for teaching physics, taking into account the integrated approach in the conditions of the development of STEM-education in technical universities.

Keywords: integrated approach; physics; teaching technique; training manual; STEM education.

УДК 371.321:801.8

**ПІДРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ОЧИМА УЧНЯ,
ВЧИТЕЛЯ Й НАУКОВЦЯ**

К. Ю. Ладоня,

науковий співробітник,

Інститут педагогіки НАПН України;

Л. В. Зеленова,

вчитель-методист,

Вишнівська загальноосвітня школа I–III ступеня № 3;

Г. У. Синьоока,

вчитель-методист,

Вишнівська загальноосвітня школа I–III ступеня № 3

У статті проблеми сучасного підручника української мови розглянуто з позицій учня, вчителя і науковця. З'ясовано, що саме подобається учням у підручниках, чим вони їх не задовольняють та яким бачать ідеальний сучасний підручник. Учителі висловлюють свою

оцінку підручників, надають пропозиції щодо вдосконалення основного засобу навчання. У статті висвітлено сучасні наукові підходи до створення компетентнісно орієнтованих підручників української мови, розкрито їх функції, схарактеризовано принципи конструювання, обґрунтовано вимоги до змісту і структури підручника як ефективного засобу навчання.

Ключові слова: компетентнісний підручник української мови; зміст; структура; вимоги.

Постановка проблеми. Як джерело інформації та основний засіб навчання, підручник української мови посідає важливе місце в навчально-виховному процесі. Він суттєво впливає не тільки на те, який зміст мовної освіти опановує учень, а й те, як він його засвоює, наскільки успішно вирішуються питання набуття ним ключових і предметних компетентностей з перспективою формування загальноєвропейських, закладених у Концепції Нової української школи [8]

Розуміння сучасних завдань мовної освіти, спрямованих на реалізацію концепції, потребує розроблення оновленого змісту на рівні Державного стандарту базової і повної середньої освіти, програм, втілення нового змісту в підручниках, які мають забезпечити набуття учнями основних загальноєвропейських компетентностей з проекцією на українську ментальність і самобутність.

Формулювання цілей статті. Мета статті – з'ясувати сильні та слабкі сторони чинних підручників української мови за версією учнів і вчителів; скласти образ досконалого підручника очима учнів; зробити науковий аналіз навчальної книжки, обґрунтувати вимоги до неї; визначити шляхи вдосконалення підручника.

Виклад основного матеріалу. Проблеми шкільного підручника завжди перебували в полі зору науковців (В. Біблер, О. Біляєв, В. Беспалько, Н. Бондаренко, М. Бурда, О. Горошкіна, Г. Гранік, І. Гудзик, Л. Занков, І. Зверєв, Д. Зуєв, В. Краєвський, І. Лернер, М. Пентиліук, В. Редько, О. Савченко, М. Скаткін, М. Шкільник та ін.). Частково досліджено питання теорії підручника, зокрема розроблено окремі аспекти підручникотворення, визначено і схарактеризовано функції основного засобу навчання; з'ясовано його змістові та структурні характеристики; розроблено критерії добору й принципи подання навчального матеріалу; окреслено вимоги до методичного апарату та поліграфічного оформлення, а також критерії оцінювання ефективності основного засобу навчання.

Водночас нерозв'язаними залишаються питання реалізації в підручнику української мови десяти ключових компетентностей, закладених у Концепції Нової української школи (2016), співвідношення мовної теорії та мовленнєвої практики; втілення ідеї декількарівнєвої навчальної книжки, апробації підручника тощо. Стрімкі зміни в нашому суспільстві потребують постійного перегляду освітніх концепцій, що не може не позначитися на наукових засадах створення сучасного підручника та вимогах до нього.

З появою умовно альтернативних підручників учитель здобув можливість вибору. Проте аналіз засобів навчання свідчить, що вони не відповідають

особистісним потребам учнів і вимогам сьогодення. У процесі спостережень за навчальним процесом було з'ясовано, що чинні підручники не забезпечують вирішення завдань сучасної освіти, не виконують своїх основних функцій, не сприяють формуванню в учнів достатнього рівня компетентностей для успішного подальшого навчання, життя.

Серед основних недоліків підручників учителі визначають такі, як складність (невідповідність віковим особливостям) навчальних текстів; важка для сприйняття учнями мова викладу навчального матеріалу; брак діалогічності у викладі теоретичних відомостей; недостатня кількість цікавих вправ, завдань для повторення вивченого, текстів, що містять актуальну для учнів інформацію, спонукають до розвитку критичного мислення, розширення світогляду; випадковий, безсистемний добір текстового матеріалу; невміння використати інформаційний потенціал текстів, перевищення їхнього обсягу; брак блоків мотивації та рефлексії, адекватних графічних виділень у тексті, слабка графічна структурованість; нецікавий і недоречний ілюстративний матеріал тощо. Як наслідок, ефективність роботи учнів з підручником невисока, що позначається на рівні успішності та інтересі до навчального предмета.

Наразі спостерігається зниження інтересу учнів до предмета, незнання правил, фрагментарність знань, невміння застосовувати їх на практиці, несформованість навичок, нездатність сформулювати та висловити думку, зниження грамотності тощо.

Вирішення нових завдань, що постають перед мовною освітою на сучасному етапі, потребує підручника, який ґрунтується на *компетентнісному, особистісно орієнтованому, діяльнісному* підходах. Перший забезпечує становлення в учнів комунікативної компетентності та реалізується через теоретичні відомості, правила, інструкції, зразки, комунікативно спрямовані вправи й завдання, зокрема ситуативні, творчі, пошукову, проектну діяльність тощо. Другий, враховуючи суб'єктний досвід, індивідуальні здібності, можливості та потреби кожного учня, створює умови для різних траєкторій розвитку в опануванні мови і полягає в діалогічному викладі навчального матеріалу, орієнтованому на партнерські відносини вчителя й учня, застосуванні різноманітних вправ і завдань, активних та інтерактивних форм і методів навчання. Третій підхід полягає в опануванні учнями різних видів діяльності та реалізується в підручнику через види робіт, що забезпечують розвиток загальнонавчальних умінь і навичок, оволодіння раціональними способами діяльності для засвоєння механізмів практичного вільного користування мовою.

Сучасний підручник як навчально-розвивальне середовище і сценарій навчально-виховного процесу повинен враховувати основні *принципи* розвивального навчання:

- принцип *мотивації*, що реалізується в підручнику через використання текстів на актуальні для учнів теми, різноманітних форм роботи, цікавих і посильних завдань;

- принцип *науковості* базується на коректності в доборі та трактуванні навчального матеріалу, формуванні в учнів наукового мислення шляхом засвоєння і використання оптимальної кількості узагальнених наукових понять, термінів, принципів функціонування та тенденцій розвитку мовних явищ;

- *внутрішньопродметні* та *міжпредметні зв'язки* реалізуються через системні зв'язки різних рівнів мови, галузей наук, урізноманітнення тематики текстів вправ і завдань підручника та забезпечують розширення світогляду учнів, а також формування цілісної картини світу, зокрема й мовної;

- принцип *текстоцентризму* полягає у тому, що текст є основним структурним компонентом підручника як матеріал для аналізу, основа для тренувальних вправ і зразок для висловлень учнів;

- *діалогізація навчання* реалізується через перетворення учня в активного суб'єкта навчання шляхом уведення в підручник інтерактивних методів;

- принцип *свідомої діяльності* реалізується через впровадження у практику навчальних досягнень шляхом використання методу проєктів, пошукової та дослідницької діяльності тощо;

- *проблемність* базується на розміщенні в підручнику таких текстів, ситуацій, завдань, які спонукають учнів розмірковувати з метою розв'язання проблем;

- *індивідуалізація та диференціація навчання* полягають у можливості вибору та достатній різноманітності різнорівневих вправ і завдань;

- *емоційність* реалізується через використання в підручнику емоційно забарвлених прикладів, текстів, ілюстрацій, що створюють атмосферу легкості на уроці, викликають в учнів позитивні емоції;

- *технологічність та інноваційність* навчання передбачає побудову підручника на основі сучасних технологій, а також створення електронних підручників, програм-додатків до основного підручника тощо.

Одним із важливих напрямів підручникотворення є з'ясування функцій навчальної книги. Вони визначають вимоги до її змісту, структури, впливають на вибір засобів навчання.

Дослідники розмежують універсальні дидактичні функції, властиві підручникам з усіх предметів, та часткові методичні, зумовлені особливостями вивчення конкретного предмета. У підручнику всі функції реалізуються комплексно.

До дидактичних функцій зараховують інформаційну, управлінську, стимулювальну, закріплення, координації, систематизації, контролю [5] Серед *функцій* підручника української мови доцільно виділити *інформаційну, навчальну, мотиваційну, управлінську, розвивальну, комунікативну, виховну, функцію контролю (самоконтролю)* та інші.

Перша з перелічених функцій підручника (*інформаційна*) – найбільш досліджена. Вона проявляється в інформаційності знань про систему мови, які мають засвоїти учні, та пізнавальних текстів різної тематики культурологічного й ціннісного змісту. Водночас надмір інформації перевантажує, стомлює учнів, послаблює їхню увагу, інтерес, призводить до формальності та поверховості

знань. Через переакцентування уваги зі знаннєвого компонента на компетентнісний актуальними для мовної освіти є оптимізація теорії, розвантаження змісту навчання від зайвого, другорядного матеріалу.

Реалізація *навчальної* функції передбачає розвиток стійких умінь та навичок практичного застосування здобутих знань через систему вправ і завдань.

Призначення *мотиваційної*, або *стимулювальної*, функції – зацікавити учнів предметом. Інтерес до нього забезпечують: наявність у підручнику мотиваційного компонента; доступність та цікава форма подання інформації; створення умов для стимулювання пізнавальної та розумової діяльності, спонукання до самостійного здобування знань; образне подання навчального матеріалу з використанням малюнків; посиленість і водночас ненадмірна легкість змісту [4].

Функція *координації* реалізується завдяки встановленню внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків у процесі опрацювання конкретного навчального матеріалу.

Систематизація здійснюється в підручнику через аналіз, синтез, виділення головного, порівняння за різними ознаками, узагальнення, класифікацію, роботу з таблицями, схемами, інструкціями, додатками, довідниками тощо.

Управлінська, на думку багатьох вчених, є основною, первинною функцією підручника. Ця думка базується на важливості не стільки надавати учням готові знання, скільки організувати діяльність, спрямовану на здобуття учнями нових знань, набуття умінь та навичок, урізноманітнювати форми й методи навчання, а також керувати процесом самонавчання.

Розвивальна функція проявляється в тому, що підручник забезпечує умови для формування учня як особистості, здатної до самостійної активної продуктивної діяльності в умовах сучасного світу, спонукає до критичного мислення, пошукової діяльності, розвиває його пізнавальні, інтелектуальні, творчі та інші здібності, самостійність.

Призначення *комунікативної* функції у тому, що підручник є, з одного боку, засобом передавання інформації від автора учневі, а з другого – засобом створення навчальних ситуацій спілкування, сценарієм і моделлю навчання (що повинні орієнтуватися на суб'єкт-суб'єктні відношення учителя з учнем).

Виховна функція ґрунтується на думці, що ціль підручника не лише вчити, а й виховувати, формувати громадянина з активною життєвою позицією. Вона послідовно реалізується через зміст підручника (соціокультурну змістову лінію), який потрібно вибудовувати, враховуючи морально-етичні норми, за якими живе українське суспільство, загальнолюдські цінності тощо.

Функція *контролю* представлена різними його формами і видами, що дає змогу робити об'єктивні висновки про поступ учнів та їх досягнення в опануванні мови і здійснювати корекцію результатів навчання.

Серед основних функцій підручника української мови деякі вчені виділяють також *етичну* й *естетичну*, реалізація яких передбачає розвиток морально-етичної та естетичної сфер особистості учня під час засвоєння матеріалу підручника, та

самоосвітньо-дослідницьку, за допомогою якої створюються передумови для подальшої (упродовж життя) самоосвіти та самостійної дослідницької діяльності учнів у процесі виконання завдань з підручником [9].

Відповідно до Державного стандарту базової і повної середньої освіти та чинної програми, *зміст* підручника з української мови структурується за *чотирма лініями: мовною*, що охоплює теоретичні відомості про мову як систему, про основні тенденції та принципи її функціонування; *мовленнєвою*, яка містить систему видів робіт, що забезпечують ефективне здійснення мовленнєвої діяльності у всіх її видах; *соціокультурною*, яка передбачає залучення відомостей, що формують в учнів систему загальнолюдських і національних цінностей, світоглядних уявлень, знань про історію та культуру; *діяльнісною (стратегічною)*, основою якої є різні види робіт, спрямовані на розвиток мислення учнів, здатності використовувати на практиці здобуті знання, набуті вміння, досягати мети спілкування.

Сучасне підручникотворення передбачає узгоджене поєднання усіх чотирьох структурних компонентів змісту, адже «єдність мовленнєвих, мовних і немовних знань уможлиблює мовленнєву діяльність завдяки поєднанню форми і значення, моделей світу і мови, забезпечує формування ціннісної матриці особистості, її емоційної сфери, ставлення до людей, до світу й себе самої» [1, с. 12].

Зважаючи на функції, які повинен виконувати сучасний підручник, спираючись на основні принципи і підходи до мовної освіти, науковці формулюють такі загальні *вимоги* до підручника: формулювання цілевизначення на початку кожної теми; мотивація навчання; відображення сучасного стану мовознавчої науки у викладі мовного матеріалу; побудова сценарію уроку за такою моделлю: «спостереження – теорія» – висновки – узагальнення – формування навичок – закріплення – застосування»; чіткий системний і послідовний виклад навчального матеріалу; використання наочності (схем, таблиць, ілюстрацій тощо); створення передумов для самоосвіти упродовж життя.

З огляду на сучасні тенденції діалогізації процесу навчання учителі Вишнівської загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. № 3 Т. В. Бондаренко, Л. В. Зеленова, Т. В. Кравченко, Г. У. Синьоока, О. В. Хмарна провели серед учнів 5-х, 8-х, 9-х, 10-х, 11-х класів опитування та творчу роботу «Яким я бачу ідеальний підручник української мови», що мало на меті дослідити сприйняття чинних підручників самими учнями, сформулювати їхні основні вимоги до підручника, створити образ ідеальної навчальної книги. *Аналіз учнівських робіт* дав змогу виділити такі думки:

- у підручнику має бути чітке стисле формулювання правил, краще у вигляді таблиць, схем, прості зрозумілі приклади для пояснення правил, що легко запам'ятовуються (діти часто заучують приклади, а через них – і самі правила);

- варто подати систематизований стислий виклад основних правил (зокрема, і для попередньо вивчених тем, вправ на повторення) в одному місці (на форзаці підручника, у додатках тощо);

- необхідно розмістити матеріал (невеличкі за обсягом завдання) для повторення попередніх тем та з культури мовлення до кожного уроку, розділу;

- доречні завдання для спостережень над мовними явищами, що надають учням можливість, спостерігаючи за мовою, самостійно формулювати визначення, правила тощо;

- потрібні творчі завдання, що дають змогу учням проявити себе;

- доцільні завдання для самостійного опрацювання з використанням сучасних технічних засобів (відеоуроки, комп'ютерні вправи-програми, корисні посилання в Інтернеті тощо);

- бажані зразки робіт різного виду, зокрема творчих, що дають змогу виконувати завдання, розміщені в підручнику, писати твори;

- для вправ і завдань необхідно надати тексти сучасних авторів актуальної тематики, що відповідають віковим особливостям учнів, їхнім інтересам (але не варто захоплюватися «надсучасним» – не варто спиратися на останні новини, персонажів фільмів, мультфільмів, комп'ютерних ігор тощо, адже не всі учні переглядають ту саму інформацію в мережі Інтернет);

- домашні завдання не повинні «забирати багато часу та сил»; не варто задавати додому усні завдання, що не будуть обов'язково перевірені, учні, як правило, не виконують такі завдання;

- необхідна сучасність, «стильність» графічного оформлення підручника, яскраве графічне виділення правил, термінів, опорних фраз (але не потрібно виділяти поруч із правильним вживанням слів, наголосу неправильне, «бо запам'ятовуючи, можна переплутати правильне з неправильним»);

- підручник повинен містити достатню кількість яскравих естетично привабливих ілюстрацій позитивного змісту (вони «допомагають у написанні творчих робіт», «покращують настрій і заохочують до роботи»); беззмістовні малюнки, що не містять корисної доречної інформації, в підручнику розміщувати не варто;

- бажано зменшити розмір та вагу підручника, зокрема переносом частини завдань на електронні носії або в новостворені електронні підручники.

Для вдосконалення підручників неабияке значення мають *пропозиції вчителів*, які радять:

- забезпечити доступність для самостійного опрацювання учнями матеріалів підручника (враховуючи вікові особливості, правильно структуруючи матеріал, зменшуючи рівень абстракції викладу тощо);

- включити завдання для самоконтролю і самоперевірки знань, зокрема тестові завдання і вправи з відповідями;

- розробити додатки до підручника (робочі зошити, таблиці, схеми, словнички, ілюстративний та довідковий матеріал);

- збільшити кількість вправ, що містять матеріал для повторення, розвитку мислення, завдання з культури мовлення та вправи різного ступеня складності;

- розмістити завдання, що стимулюватимуть учнів до самостійного пошуку інформації в додаткових джерелах;

- повніше використовувати внутрішньо- та міжпредметні зв'язки;

- усунути помилки в підручниках.

Висновки. Підбиваючи підсумки, зазначимо, що наявні в школах підручники української мови не виконують своїх основних функцій і потребують суттєвого вдосконалення. Автори більшості з них ігнорують здобутки технічного прогресу та можливості невербальних каналів передачі інформації та впливу; недостатньо реагують на запит суспільства щодо формування свідомої особистості нової генерації, пристосованої до всіх імовірних викликів найближчого прийдешнього, не можуть виконувати своїх основних функцій і потребують суттєвого вдосконалення. Основою для створення сучасної навчальної книги має бути поєднання паперового підручника з електронним, що надасть технічних можливостей для вирішення основних проблем, що постали перед сучасною мовною освітою. Розробляючи нові підручники, необхідно враховувати не лише пропозиції вчителів та зауваження експертів, а й побажання учнів.

Використані джерела

1. Бондаренко Н. Концептуальні засади підручника «Українська мова» для 8 класу ЗНЗ з навчанням українською / Н. Бондаренко // Дивослово. – 2015. – № 10. – С. 10–14.
2. Голуб Н. Концептуальні засади підручника української мови для основної школи з українською мовою навчання / Н. Голуб, Г. Шелехова, В. Новосолова, А. Ярмолюк // Українська мова і література в школі. – 2014. – № 4. – С. 19–22.
3. Горошкіна О. Сучасний підручник української мови як освітньо розвивальне середовище / О. Горошкіна // Українська мова і література в школі. – 2016. – № 4. – С. 11–14.
4. Гранік Г. Г. О перспективах расширения функций учебника / Г. Г. Гранік, Л. А. Концевая, С. М. Бондаренко // Проблемы школьного учебника. – М. : Просвещение, 1985. – Вып. 15. – С. 102–117.
5. Зверев И. Д. Школьный учебник: Проблемы и пути их развития / И. Д. Зверев // Проблемы школьного учебника. – М. : Просвещение, 1991. – Вып. 20. – С. 3–26.
6. Курач Л. І. Проблеми конструювання підручників з мов і літератур етнічних меншин для початкової і основної школи / Л. І. Курач, В. О. Корсаков, Л. А. Сімакова, В. В. Снегірьова, Н. В. Бакуліна. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 144 с.
7. Кучерук О. Принципи розвивального навчання і методи реалізації їх у шкільному курсі української мови / О. Кучерук // Українська мова і література в школі. – 2017. – № 1. – С. 8–13.
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://mon.gov.ua/Новини% 202016/12/05/konczepczija.pdf](http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczija.pdf)
9. Пентиліук М. Концептуальні засади створення підручників рідної мови / М. Пентиліук // Українська мова і література в школі. – 2016. – № 2. – С. 2–7.

Reference

1. Bondarenko N. Kontseptualni zasady pidruchnyka «Ukrainska mova» dlia 8 klasu ZNZ z navchanniam ukrainskoiu / N. Bondarenko // Dyvoslovo. – 2015. – N 10. – S. 10–14.
2. Holub N. Kontseptualni zasady pidruchnyka ukrainskoi movy dlia osnovnoi shkoly z ukrainskoiu movoiu navchannia / N. Holub, H. Shelekhova, V. Novosolova, A. Yarmoliuk // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2014. – N 4. – S. 19–22.
3. Horoshkina O. Suchasnyi pidruchnyk ukrainskoi movy yak osvitno rozvyvalne seredovyshche / O. Horoshkina // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2016. – N 4. – S. 11–14.
4. Granik G. G. O perspektivah rasshireniya funkciij uchebnika / G. G. Granik, L. A. Koncevaya, S. M. Bondarenko // Problemy shkol'nogo uchebnika. – M. : Prosveshchenie, 1985. – Vyp. 15. – S. 102–117.
5. Zverev I. D. SHkol'nyj uchebnik: Problemy i puti ih razvitiya / I. D. Zverev // Problemy shkol'nogo uchebnika. – M. : Prosveshchenie, 1991. – Vyp. 20. – S. 3–26.

6. Kurach L. I. Problemy konstruiuvannya pidruchnykiv z mov i literatur etnichnykh menshyn dlia pochatkovoї i osnovnoi shkoly / L. I. Kurach, V. O. Korsakov, L. A. Simakova, V. V. Sniehirova, N. V. Bakulina. – K. : Pedahohichna dumka, 2012. – 144 s.

7. Kucheruk O. Pryntsypy rozvyvalnoho navchannia i metody realizatsii yikh u shkilnomu kursi ukrainskoї movy / O. Kucheruk // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2017. – N 1. – S. 8–13.

8. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/Novyny%202016/12/05/konczepczya.pdf>

9. Pentyliuk M. Kontseptualni zasady stvorennia pidruchnykiv ridnoi movy / M. Pentyliuk // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2016. – N 2. – S. 2–7.

Ладоня К. Ю., Синьоока Г. У., Зеленова Л. В.

УЧЕБНИК УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА ГЛАЗАМИ УЧЕНИКА, УЧИТЕЛЯ И УЧЕНОГО

В статье проблемы современного учебника украинского языка рассматриваются с позиций ученика, учителя и ученого. Разъяснены предпочтения учеников, выяснено, что их не устраивает и каким они видят идеальный учебник. Учителя дают свою оценку учебникам, предлагают пути их совершенствования. В статье отображены современные научные подходы к созданию компетентностно ориентированных учебников украинского языка, раскрыты их функции, охарактеризованы принципы конструирования, обоснованы требования к содержанию и структуре учебника как эффективного средства обучения.

Ключевые слова: компетентностный учебник по украинскому языку; содержание; структура; требования.

Ladonia K., Synyooka G., Zelenova L.

TEXTBOOK FROM THE POINT OF VIEW OF STUDENT, TEACHER AND SCIENTIST

This article reviews modern ukrainian language textbooks. Outlined their shortcomings and positive traits. Analysis of textbooks is submitted from the standpoint of student, teacher and researcher. In the article it appears what students like in current classbooks and what they are not satisfied with. It is described how students see perfect modern Ukrainian language textbook. Teachers express their opinion about textbooks, give suggestions on improving the primary means of learning. The article deals with modern scientific approaches to creating competence oriented textbooks of Ukrainian language, reveals their function, principles of design. Author determined basic requirements for the content, structure and decoration of the textbook as an effective learning tool. The main ways of improving the Ukrainian language textbook are defined. The article proves expediency of considering not only offers of teachers and researchers but students'. The necessity to attract new technologies to create a new generation of textbooks is formulated.

Keywords: competence Ukrainian language textbook; content; structure and requirements.

УДК:378.937+378.14

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНО-ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З ПЕДАГОГІКИ

І.А. Левіна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

ПНПУ імені К.Д.Ушинського,

inna_levina@ua.fm

У статті представлені результати теоретичного аналізу креативно-проектної компетентності як складової професійної компетентності майбутнього вчителя. Автором